

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10	frt.	o.	é.
Félévre	5	"	50	kr.
Évnyegyedre	3	"		
Egy órára	1	"		

Szerkesztői szállás:

belső tordautca 122. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstein és Voglernél (Neuer-
Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyitott cikkek

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett
a szerkesztőséghez csimrendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezeltek.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10	frt.	o.	é.
Félévre	5	"	50	kr.
Évnyegyedre	3	"		
Egy órára	1	"		

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésében) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Adakozások

a pesti honvéd-menházra *)

Dobokamegyében:

a főispán úr által megindított iven:

B. Bánffy Dániel 100 frt, Retegyi Samu 4 frt, Nagy József 1 frt, Sombori József 2 frt, Lacze József 1 frt, Felszegi Samu 2 frt, Hatfaludi Antal 1 frt, Brenesán Albert 1 frt, Szentmarjai Dezső 1 frt, Cserei Gábor 50 kr, Jancsó Mihály 1 frt, összesen 114 frt 50 kr.

Választói járásból:

Bádokból 2 frt 60 kr, Borsáról 3 frt 50 kr, Választól 2 frt 55 kr, Kideől 56 kr, Ördög-Keresztúrról 1 frt, Fodorháziól 1 frt 49 kr, M. Ujfaluból 4 frt 20 kr, Csomafájáról 3 frt 50 kr, összesen 19 frt 40 kr.

Körlelősi járásból:

Azok, kik a Bathány-szoborra is adtak volt, adakoztak a honvéd-menházra 11 frt 65 kr; továbbá Kőszegvári Gyula 1 frt, Klein György 50 kr, Balog László 1 frt, összesen 14 frt 15 kr.

Borgói járásból:

Azok, kik a Bathány-szoborra is adtak volt, adakoztak a honvéd-menházra is 13 frt 45 kr; továbbá Vitéz János 50 kr, Konecz László honvéd-hadnagy 1 frt, Lup Tivadar 1 frt, Fogarasi Lajos 50 kr, Grigor Mihály 50 kr, Arteni Mihály 50 kr, összesen 17 frt 45 kr.

Széki járásból:

Azok, kik a Bathány-szoborra is adtak volt, adakoztak a honvéd-menházra is 9 frt; továbbá Molnos Elek 1 frt, Jakób Andrei 1 frt, Drucza Kozsán 1 frt, Mán Todor 1 frt, Somai Sándor 1 frt, Opre Gligoras 1 frt, Fodor Todor 1 frt, összesen 16 frt.

Iklódi járásból:

Miklós József 50 kr, Török József 1 frt, Horvát Károly 1 frt, Miske István 2 frt, Szőnyi Elek 50 kr, Székely Mihály 50 kr, Huszár György 50 kr, Csiki László 1 frt, Jakóbbázi Dani 2 frt, ifj. Almási Samu 20 kr, Cseh József 10 kr, Terebesi László 10 kr, Jakobi Mayer 50 kr, Kocsis Lajos 20 kr, összesen 10 frt 10 kr. Főösszeg 191 forint 60 kr. Azaz száz kilencvenegy forint és hatvan krajczár osztrák értékben.

Pest, május 5. 1870.

(B.) Kétséget sem szenved, hogy a t. olvasó-közönség azon része, mely hazánk alkotmányos fejlődése iránt érdeklődik, egyfelől némileg megnyugtatta éri magát azért, hogy a ház végre valahára a meddő vitákból áttért a reformok terére, másfelől a ház asztalára letett nagy horderejű törv.-javaslatok közül különös figyelemmel kíséri az első folyamodási bíróságok s a királyi ügyészség és a törvényhatóságok, városok és községek szervezéséről szóló törv.-javaslatok sorsát.

Épen azért, mert ezen t.-javaslatok oly nagy horderejűek, természetes, hogy a képviselők az osztályokban az első foku bíróságok és a királyi ügyészség szervezéséről szóló t.-javaslatok minden tételeit szoros bírálat alá vették, s így azok több napot vettek igénybe.

Tegnap az osztályok ezen két t.-javaslat feletti tanácskozásukat befejezték, s az osztályelődök meg vannak választva. Az előadók által alakult központi-bizottmány valószínűleg ma és holnap bevégez tanácskozását; azután megtevéni előterjesztését, az ki fog nyomtatni s május 9—10-én a ház fogja az említett t.-javaslatokat megvitatni.

Főleg az ellenzékűl függ, ha vajjon

*) Ez összeget május 8-án felküldök a „P. Napló” szerkesztőségének. Szerk.

rövidebb, vagy hosszabb időt fog igénybe venni a nevezett törv.-javaslatok feletti vita; mert a többség nézeteit már az osztályokban érvényre juttatta s így csak az ellenzék padjairól jövő megámadásokra fog felelni.

Nem tartanám ugyan helyesnek, hogy az okok a tárgy mellett és ellen kellőleg ki ne fejtsenek, s ily nevezetes reformok elhamarkodva vitessenek keresztül; de igenis óhajtanék volna, ha minden oldalról pár szónok foglalkoznék az okok elősorolásával s a képviselők hagynának fel a már tízszer elmondottak változtatást képező, végtelen szónoklással. Így eljárva sok időt lehetne megkímélni a nélkül, hogy ez a tárgy alapos megvitatásának rovására esnék.

A mennyire az osztálygyűlésekből következtetni lehet, a bíróságok szervezését az ellenzék a következő álévekkel fogja megtámadni.

Mindjárt az első §-ban a járásbírók intézményét véli elvetendőnek, azt állítván, hogy a békebírák hatáskörét tágítva s az ezek körén kívül eső tárgyakat a felállítandó társas bíróságokhoz utasítva — czélszerűbben lehet az igazságszolgáltatást rendezni.

Mint tudjuk, a békebírói intézmény nálunk kísérlet lesz, és kérdés, ha vajjon, különösen az ország némely vidékein — gyakorlatnak bizonyuland-e: részint azért, mert bájosan találni kellő számú, arra képesített egyént; részint mivel a képesítetteknek nagy része sem lesz hajlandó fizetés nélkül vállalni fel e szolgálatot; — ha pedig a continensen divó, fizetett békebírák állítanak fel, ez csak névcsere lenne, nem lévén e fizetett békebírák egyebek, mint a tervezett egyebek.

Amde tulajdonképp az ellenzék arra törekszik, hogy nem találhatván kellő számmal a képesített békebírák, a közigazgatási tisztviselők ruháztassanak fel békebírói teendőikkel is.

Igy gondolja az ellenzék az 1869. IV. t.-cikk 1. 2. és 3-ik §-ait, melyekben a közigazgatásnak az igazságszolgáltatástól való elkülönítése, s az igazságnak a király nevében és általa kinevezett bírák által való kiszolgáltatása van kimondva, per incidens hatályon kívül helyezni s újból inaugurálni a választott bírák egy újabb korszakát.

Ezáltal lehetnének tetétnék az, hogy kellő képességű bírák kezeljék az igazságszolgáltatást, e felett a bíró nem lehetne minden időben bizonyos állandó helyen megtalálni, mert mint közigazgatási tisztviselőnek teendői nincsenek helyhez kötve, s egészen más-nemű készségeket igényelnek.

Általában fel nem foghatjuk azt, hogy a magyar ellenzék nem tartja hivatásának a szentesített törvények iránti tiszteletet fokozni, hanem ezzel ellenkezőleg, maga törekszik azokat minden alkalommal per incidens, még mielőtt életbe léptek, hatályában elzabasztani, megbénítani.

Az osztályok többsége, t. i. 8 osztály 1 ellenében az ellenzék által zászlójára irt, jelzett irányelvet nem fogadta el.

Azon osztályokban, hol az ellenzék kisebbségben volt, több §-nál ismételve megkísérlé elveit becsúsztatni, hanem siker nélkül. Ezekből következtetni lehet az országgyűlési tanácskozások menetére is.

A királyi ügyészségről szóló t.-javaslat tárgyalásánál az osztályokba az ellenzék fő-támadását az 5. §. ellen intézte.

Ezen §-ban ki van mondva, hogy a kir. ügyészség a bíróságtól független s közvetlenül az igazságügyminiszternek van alárendelve; e télt az ellenzék is elfogadta; de nem fogadta el ennek multhatlan corollariumát, azt t. i. hogy a kir. ügyészség tagjainak szolgálati viszonyát s az érintkezés módját egymással és az igazságügyi miniszterrel, a mennyiben a törvény nem intézkedik, az igazságügyminiszter írja elő, szabja ki.

Ezen tárgy vitatásánál az ellenzék viszázokkent az ő régi kerékvágására.

Mintha csak a régi táblabírákat hallanók, kik az abszolutismus ellen vívtak élet-halál harcát; — mintha a felelős parlamentaris kormányformával sehoggy sem tudnának megbarátkozni, s nem bizva a parlament függetlenségében, erejében, melynek fogva az kellő időben feleletre vonja és vonhatja a minisztereket: meg akarják fosztani a miniszteriumt azon eszközöktől, melyek egyedül teszik

lehetővé, hogy az országban a közbiztonságról kezeskedjék, válságos időkben pedig az ország területi épsége ellen intézett merényleteknek erélylyel és döntő erővel vethessen véget.

Az ellenzék az osztályokban a királyi ügyészséget oly testületté akarta volna átalakítani, melyet kötelessége teljesítésében egyedül a közvélemény ellenőrzött volna s csak is ez gyakorolt volna reá pressiót.

Könnyű belátni, hogy az ily senkinek sem felelős közegek mily amabilis confusiót idéznének elő, s mennyire bele nem illeszthetők a felelős parlamentaris kormányrendszerbe.

Az osztályok nagy többsége ezt az ellenzéki elvet sem fogadta el.

Majd az országgyűlési viták alkalmával lesz módja a t. olvasó-közönségnek mindezekről magát még részletesebben tájékozni.

Belügy.

Az első folyamodási bíróságok székhelyeit f. hó 4-én állapította meg egy képviselő és igazságügyminiszteriumi tisztviselőkből álló bizottság. E szerint fog az országgyűlés elé terjesztetni.

A belügyminiszter erélyesen intézkedett a moldva határszéli közegek azon eljárása alkalmából, hogy számos magyarországi utazót mindenféle kicsinyes ürügy alatt feltartoztattak, s e tárgyban egyszersmind az erdélyi kir. biztost titzesb véleményadásra hívta fel.

A magyar közlekedési miniszterium az oláhországi vasut kapcsoló pontjait illetőleg mint halljuk, beleegyezett az oláh kormány azon kívánságába, hogy egyik pont a Vulkán szoros legyen, azon feltétellel azonban, hogy az oláh kormány is fogadja el a magyar tervezetet az ojtózi vagy bodzai összekötő pontra nézve.

A népszámlálás eredményéről a keresk. miniszterium statistikai osztálya már elkészíté ki-mutatásait, s közelebből a képviselőház elé fognak terjesztetni. Az eredményről általánosságban arról értesülünk, hogy a magyar szt. korona népessége, a határvidéken kívül, az 1857-iki népszámlálás óta másfél millióval szaporodott, s jelenleg — a végvidék kivételével — 15 és 1/2 milliónál többre megy.

Az amerikai kormány, hallomás szerint, meghívta a magyar kormányt is, hogy a tenger-alatti huzal tárgyában tartandó világ congressason képviseltesse magát.

Az egyetemi reform ügyében a bölcsészeti kar által kidolgozott emlékiratot, hir szerint az orvosi kar is elfogadta, csekély módosítással.

A magyar sorsolási kölesönre mult hó 28-án nyitott aláírás eredménye következő: Az aláírásra kitett 240,000 darab sorsjegy helyett jegyzetelt 19,151 fél részéről 306,879 db. s így reductionnak van helye, mely ekként eszközöltetik: A kik 1—10 darabot jegyeztek megkapják az egész összeget, a kik 11—14 drbot jegyeztek, kapnak 10-et, s a kik 14-nél többet jegyeztek, kapnak 3/4 részt.

Az első folyamodási bíróságok felállítása folytán az igazságügyi miniszterium számvetőségének teendői aránytalanul megzaporodnak, miért — hir szerint — szaporíttatni fog egy igazgatóval, két tanácsossal, 13 tiszt, egy kiadó és levéltárnoki állomással annak személyzete is.

A börtönügyi reformokat illetőleg értekezletet hívott össze az igazságügyi miniszter; midőn Markosovszky Lajos tr. mint egészségügyi szakértő, szerzett tapasztalatai nyomán terjedelmesebb munkát nyújtott be. A codificationalis bizottmány az ir-rendszert fogadta el.

A magyarországi birodalom és Szerbia közt kötendő egyezmény pontozatait ő Felsége jóváhagyta s a belgrádi osztrák magyar főconsult az egyezkedés megindítására utasította.

A kereskedelmi miniszterium statistikai osztálya közelebből tartá első értekezletét ezen osztálynak önálló statistikai hivatalát való átalakítása ügyében. A statistikai osztály e kérdésben memorandumot dolgozott ki; ezenkívül egy 9 pontból álló törvényjavaslat is készült, miszerint az orsz. statist. hivatal önálló központja s vezetője lesz az összes vidéki statistikai közegeknek. A tárgyalások ez ügyben még folytattni fognak.

Szives figyelmeztetés az erdélyi gazdák közönséghez.

Mult évi október 21-ike óta az időjárás nálunk teljesen kifordult sarkából. Az Isten jó, de az ok és okozatok törvénye sem szenved változást, s ha ez tovább is így megy, a tizes évek nyomorainak megújulásától kell tartani.

Az üzevetés alá elkészített földek egy része vetetlen maradt. A gazdák egy része elkésett. A szegényebb sorsúknak nem volt elegendő vetőmagja; a tehetősbekeket kiszorította munkájukból az örökös eső, keveset vethettek. A téli esőzés, majd a szertelen fagy rongálta meg a szép reményű vetéseket. Azt hittük, hogy majd egy kedvező tavasz lesz, s a tavaszi vetéssel helyrehozzuk a hiányt. S imé! az ég csatornái nem akarnak bezárulni. Május 10 két számlájuk, nem tudtuk az első tavaszi vetést befejezni, s most a mi az ország népessége legnagyobb részének a kenyeret adja, nem vethetünk törökbuázát sem.

Ha Erdélyben nincs törökbuáz, kész az inség. Ha május 2. 3 dik hetében a törökbuáz nincs elvetve, nagy kérdés: lesz e törökbuáz aratás a változó égáju Erdélyben, hol a dér néha már szeptemberben beköszönt s megrontja a növényélet fejlődését?

Tapasztalásból tudjuk, hogy a száraz időjárás ritkán, vagy soha sem okoz Erdélyben szükségét, de sok és folytonos esőzés csaknem bizonyos romlása a gazdáknak.

Azt is tapasztalhattuk, hogy az időjárásnak is megvannak beteges járványai, mint az ember egészségének. A megromlott egészség havak, néha évek folytán alig áll helyre. Az időjárás is kitérve rendes útjából, akkor áll majd helyre, mikor már késő s a gazda várakozása, reménye, munkája egy évre meghusult.

A lefolyt napok tapasztalása s az aggályos való birtak arra, hogy a gazdaközönség figyelmét újból felhívjam egy nem régebben importált törökbuáz fajra, a Duttonkornra, melyet mult évi márciusban tüzeten ismerttettem a „Kol. Közl.”-ben.

A mit akkor a Duttonkorn termékenysége, fajanyáról s azon előnyéről irtam, mely szerint kora érése által az Erdélyben termeltetni szokott törökbuázafajokat különbség nélkül megelőzi, a mult évben számos gazdánk tapasztalásai által, az ország különböző vidékein, egymástól nagyon különböző égálok s melegségi fokok alatt, fényesen s minden további kétséget kirekesztve, igazolást nyert.

Valószínű, a körülményekből ítélve, hogy a mostanig elvetett mag a hideg nedvességbe csiraképtelenné lesz s a meleg hiánya miatt végkép megromlik; valószínűbb az, hogy a törökbuázvetés e hó végére, másutt talán épen júniusra marad el; kérdés, vajjon a mi ismeretes törökbuázafajaink újból, vagy nagyon későn vetve, egy ilyen rossz characterű időjárás mellett, milyet a folyó év mutat, meg fognak-e érni? Kétféle.

A Duttonkorn ellenben még rossz időjárás mellett is, hogy más fajoknál, későn vetve is, előbb megéri, azon adatok után, melyekkel e fajról bírnunk, csaknem bizonyosnak tekinthető. Adataink vannak, hogy május utolsó hetében, sőt június elején vetett Duttonkorn a hazai fajokat érésbe megelőzte.

Ezen adatok után, más előnyeit ezúttal elhallgatva, azt hisszük a hazai gazdaközönség irányában tartozó kötelességet teljesítünk, s a midőn a Duttonkornról irt mult évi cikkünket s az ott elmondottakat gazdáink figyelmébe újból meg újból ajánlván, felkérjük, hogy a nagy készletekben meglévő fajból igyekezzenek a szükséges mennyiséget megszerezni, s bár később, de azon csaknem biztos reménnyel eszközölni, minél nagyobb mérvű vetéseket, miszerint, ha ismeretes honi fajaink nem sikerülnek, ezzel a gazda — feltéve, hogy Isten a legrosszabbtól talán országunk népét megóvja — a legnagyobb valószínűséggel óhajtott sikert fog aratni.

Megszerezhető Kolozsvárt Tauffler Ferencz, tanácsos Fülei István; vidéken Szakályn gr. Bethlen Géza, Maros Földvár: Mara Károly, Frátán: Velics Károly, Szamosfalva: b. Jósika Lajos uraknál és többeknél is, mennyiben alig van vidéke hazánkban, melyben vele szerencsés kísérletek ne tettek volna. Nagy Ferencz. *)

Emlékirat

a keleti vasutnak csatlakozási pontjára nézve.

(Folytatása és vége.)

Ép oly ferde azon állításuk, hogy az ojtózi szoros felé a vasutnak Románia területén 20 mfdídel

*) Kérem a „M. Polgár” t. cz. szerkesztőségét, méltóztasson ezen cikket becses lapjába felvenni. N. F.

kellene megfújni, míg az a kereskedelemnek helyes irányát eléri; mert itt minden pontján helyes irányban haladna, még a brassai felfogás szerint is azért, mert kereskedelmüknek állítólagos egyedüli eldorádójához: Oláhországba mindenütt közeli szomszédságában húzódik ezen vonal, míg Adzsunál, tehát $6\frac{1}{2}$ mértföldre a határszéltől, a Csernovitz-Galaczi vasúthoz csatlakoznék. A bodzai vonalról ezen csatlakozás a Bukarest Galaczi vasúthoz Buzeonál $13\frac{1}{2}$, és Plojestnél $8\frac{1}{2}$ mértföldre a határszéltől értenék el.

Még valószínűbb azon állításunk, hogy Ojtoz felé nehezebb és költségesebb volna a vasutépítés, mint Bodza felé, mert amár ők a Magyarostól vették fel vizsgálatuk tárgyát, melynél nagyobb bemélyedések vannak Ojtoz felé a Kárpátok vízválasztóján, ez is csak 443^0 magas a tenger színe felett, míg a vízválasztón innen, Háromszék rónasága kezdetén Bereczk városa 306^0 , és tul az ojtózi contumáz az Ojtoz vizén 326^0 magas, tehát az emelkedések 137 és 117^0 ; míg Bodza felé a Ladócz tető legalább 420^0 magas, N. Borosnyó innen felől 276^0 , és tul a Bodza forduló 359^0 ; tehát az emelkedések 144 és 61^0 ; Nyény felé pedig, merre a brassaiak még inkább szeretnék a vasutat vezetetni, mert ez még közelebb esnék Brassóhoz, és annál távolabb a Székelyföldre: a vízválasztó 450^0 magas, innen felől Nyény 270^0 , és tul a Bodza forduló 359^0 ; tehát itt az emelkedések: 180 és 91^0 . De a brassaiak még a tömösi vonaltól sem rettennek vissza, sőt a fenn jelzett indokoknál fogva, melyek még csak itt találának prágiansabb kifejezést, ezt tartanák a leghelyesebb iránynak; már pedig itt a legnagyobb bemélyedés a déli Kárpátoknak, a Predial tető 536^0 magas, és az alatta alig egy nyolczad mértföldre a völgyben fekvő tömösi contumáz 433^0 , és a völgy végén alig $1\frac{1}{2}$ mértföldre fekvő Dyrste helység 321^0 magas; tehát itt az emelkedés $1\frac{1}{2}$ mértföldre 215^0 , és az utolsó $\frac{1}{8}$ mértföldre 103^0 .

Mint fennebb állítottuk a Magyarostól, közel mellékvölgyeken vannak nagyobb bemélyedések a vízválasztónak, melyet észszerűen lehet a vasut átvitelére kevés költséggel felhasználni; Brassótól egész Bereczkig mindenütt a legegyszerűbb rónaságot talál a vasut, és tul a vízválasztón, az Ojtoz völgye a contumázról már egy negyed mértföldre kiszélesedik, a határszéltől alig egy mértföldre már rónaságba megy át, mindenütt kedvező csekély eséssel bír. Ellenben a Bodza völgye épen a határszálen tul, három mértföldnél nagyobb hosszában oly szűk és nagy kanyaradásokkal bír, szorost képez, melyen a vasutépítés, ha nem lehetetlen, legalább szerfelett nehéz és költséges volna.

Az ojtózi vonal még ezek mellett azon előnyvel is bír, hogy a vasut minden veszteség nélkül Brassóból az Olt folyam balpartján Illyefalva és Sepsi-Szent György városok felé vezethető, mi által egy fél mértfölddel lenne ugyan az ojtózi vonal hosszabb, mintha egyenesen vezetették Brassóból K. Vásárhelyre, de megnyeretnek általa 3 mértföld vasut a Brassó-Gyergyó Szent miklósi vonalból, a mellett, hogy az ojtózi vonal így is még mindig $2\frac{3}{4}$ mértfölddel lenne rövidebb mint a bodzai, ha az Buzeo felé és $5\frac{1}{2}$ mértfölddel rövidebb, ha ez Ploest felé vezetették.

TÁRCZA.

„A hamélai csoda.”

Költői elbeszélés.
(Folytatása és vége.)

— Bujdosni... elzúllni, mint ősszel a levél;
Leszakadni a fárlól, hol életet nyerél;
És játékvá lenni a viharak, szélnek:
Csoda-e, ha a szemben fájló könyvek égnek?
Elhagyni a szent földet, a hol bölcsünk ringott;
Nem látni soha többé azt a rozmarinogot,
A melyet mi tiltetünk apáink sírjára;
S minden fűszál így beszél: földön-futó árva;
Mert, a mid van ősszezen, egy zsebedbe elfér...
— Elbujdosni örökre egy hitvány — egérér!
— Igen, elbujdosni; nézd: ott megy a karaván;
Könyező szomorú-fűz — pusztá sivatagán;
Vándor-bottal kezében; rongyokba takarva;
És átkozva tégedet istentelen — varga!

A szép Visurgis folyón haladtak át éppen...
S egy ifju megszólítja őket hevenyében:
— „A ki nem csügged soha: mindörökké él a!”
„Jó barátim, utasok, merre van Haméla?”
S a bölcs polgármester szól: „Nézz szét sorainkban;
Haméla nincsen többé; jó Haméla itt van!”
— S panasolja könyek közt, a mi őket érte.
„Megmentlek!” — mond az ifju — „mit fizettek érte?”
— „Élettünket, vértünket!” — „Nó, az nem sokat ér;
„Megmentlek — kerek számban — egy millió forintért;
„Áll az alku!” — S az ifju halad a folyón át...
— „Nó most, hallgassátok a „világ-híres csodát.”

„Kurta farku egerek,
Gyorsan össze gyűlletek;
Szépen, sorba, egyenest:
Egy se legyen lombra, rest.
Nagy apátok, anyátok,
Oda-lent vár róátok.” —

De még azonfelül, hogy Ojtoz felé így is nem megvetendő mértföld mennyiséggel lenne rövidebb ezen világvasut, mint Bodza felé, ugyanakkor ezen rövidebb világvasut hazánk határain belül, mintegy 5 mértfölddel hosszabb utat és minden pontjában népes és iparos vidéket futna meg, míg Bodza felé, Brassótól N. Borosnyóig 3 mértföld hosszabb csak egy néhány falut érintene és onnan a határszélig mindenütt 5 mértföld hosszabb csak rengeteg erdőköz, csekély népességű havasokon vonulna át.

És mindezek mellett még az éretnek el, hogy míg Bodza felé, az egész 80 mértföld hosszú keleti vasut, az összes székely földet csak alig érintené egy szegletében N. Borosnyónál, Ojtoz felé legalább $9\frac{1}{2}$ mértföld esnék a népes és iparos vidékre.

Míg tehát Ojtoz felé a vasut közepén met-szené át a népes és iparos Háromszék, érintené Illyefalva, Szt. György, K. Vásárhely és Bereczk népes és iparos városokat, tul mindjárt a határon utjában ejtené a gazdag petroleum-kutakat és egy $1\frac{1}{2}$ mértföld szárnyvonal segítségével felvenné a gazdag oknai sóbányákat, és a Tatros és Szeret folyam durgazdag és népes völgyén Adzunt, Nikorest, Odobest, Tekuts és Foksány népes és kereskedelemmel bíró városok által gazdag forgalmat találna mindenütt, melyet még hatalmasan fokozna; addig Bodza felé a vasut egészen Galaczig, dacára hosszabb voltának, nem érintene egyetlen egy jelentékeny helyet, vagy csak népes vidéket, az egy Brailát kivéve, mely már Galacz közelében van és maga egy kikötő.

Strategiai szempontból pedig bátran állíthatjuk, hogy az ojtózi vonal nemcsak fontosabb és észszerűbb a bodzai vonalnál, hanem állíthatjuk és kimutatjuk, hogy a bodzai vonal reánk nézve épen káros volna; ugyanis, tekintve a keleti viszonyokat, az egyedül komoly megtámadása hazánknak csak keletről várható, és így szükséges, hogy főképp ezen irányban vétesenek vasutaink a határ felé; szükséges és elkerülhetetlen postulatunk, hogy ott, hol ezen vasut a szomszéd országba átmegy, különösen ha kellő várak, erősített fegyverhelyek által nincs biztosítva, a mi egyhamar meg nem törűnhet, legalább oly vidéken eszközöltesék, mely magában és népeiben kellő véderőt bír nyújtani. Ez mind, ugy a harcizas és hazafias székely népben, mint az Ojtoz környékén és Háromszék területén a legnagyobb mértékben feltálalható. — Háromszék és Brassóból az ojtózi vasut segítségével, Erdélynek délkeleti határai könnyen fedezhetők a legészlerűbben, és tekintettel a beszercezői és gyergyó szent-miklósi vasutakra, hazánk keleti határának hadmivéleti vonala, csak a brassó-ojtózi vasut által egészítették ki kellőképpen és emeltetnek egy correct hadmivéleti bázissá.

Ezen tényekből látható, miszerint az ojtózi vonal nemcsak székely, erdélyi vagy hazai, hanem világkereskedelmi szempontból is előnyösebb a brassóiak által sürgetett bodzai vagy tömösi vonalnál, mintán rövidebb uton, népesebb vidékeken át köti össze a fekete tengert nyugattal, különösen pedig mintán olcsóbban előállítható és hadászati szempontból okvetetlen szükséges.

Nem bírhatnak tehát fontossággal a brassaiak által ezen világos tények ellenében felhozott pusztá

Igy parancsolt az ifju; — szeme lángban égett;
S mint a menydörgés szava, megrázta a leget:
Zúgott, mint a zivatár, mint az erdő szélben...
Ő ott állott nyugodtan, méltósággal, szépen. —
S mint a királyt trónusán, körülveszik szolgák,
Az egerek két lábán gyűlnek és bókolkák. —
Megszámlálta őket mind: számuk száz millió;
S dicséri az utolsót: pontosnak lenni jó.
— Elövelt egy fuvalát ezüstből, üvegéből;
Arany-billentyüket rá tudós kovács vert föl,
Mert, hogy ajkához tevő: hangja bájos — nem — nem;
Ilyen hangon nem szól csak a legelső szerelem.
Úde, tiszta, bánatos, mely gyógyít, vagy megöl...
— Oh, fussatok, fussatok az ilyen hang elől!
...És megindul eszűndesen — mind követik nyomba!
S örjűngő tánczolás közt, marad mégis sorba.
— Kiérnek a városból; — eltűnt liget, berek:
A Visurgis partjain állnak az egerek. —
...Ekkor elhallgat a dal; s a folyam hullámi
Elkezdenek eszűndesen a part felé hágni; —
Főlebb; főlebb; még főlebb, oh, mily szépen hítja!
— Be is szöknek, jó kedvvel, az ár karjaiba. —
...És a bujdosó város — mint a boldand — nevet:
Megndta, hogy fogja el — ha lesz még, egeret. —

— „A mit elvesztettetek, minden helyre hozva:
Hajdani szépségében nyit a rózsá bokra.
Hontalanok, menjetek: tiétek a város.
A mit megígértetek: fizessétek már most!”
— — Soha ilyen jó tréfát! Nőzza, rajta — rajta!
A bölcs polgármester ur legjobban kacagta;
A zugó szél megállott s bámúlásba esett,
Ilyent soha nem látott: egész tábor — nevet.
— Körbe fogják az ifjut, hogy helyét nem lel,
S rángatták jobbra — balra: fűgét hányva felé.
Mily bolondos ifju ez: ily kicsi dologért,
Nem szégyenli magától: és egy milliót kér! —
— „Isten veled, hajlékink neked kaput tárnak:
Jöjj közinkbe s megtesztünk első díszpolgárnak!”
... „Földön-futók voltatok árkon, bokron, hegyen,
És ime, a fősvénység haláltlanú teszen.

állítások és nem bírhatják a miniszteriumot arra, hogy a Galacz felé törekvő keleti vonal összekötését akár Bodzánál, akár Tömösénél eszközölje, hanem okvetetlen Ojtoznál kell azt megállapítani.

Annyival inkább, mert e vonal Brassót nem mellőzi, e városnak az semmi kárára nincs; sőt a midőn a Bukarest felé való kereskedés ezután is a brassóiak kezében marad, tetemes tökélikle a moldovai kereskedést is dominálhatják és e mellett nem lesz egy város képzelte érdekének a világ kereskedelem, stratégiai és minden más, nem brassói, de jogosult faktor és érdek háttérbe szorítva.

A fennebiekből kitűnőleg, az ojtózi vonal minden tekintetben a leghelyesebb irány a keleti vasutnak, midőn a közérdeknek egyedül ezen uton lehető kielégítése mellett, azt is bátran kimondhatjuk, hogy ezen irány nekünk székelyeknek valódi életkérdés: teljes tisztelettel kérjük és elvárjuk hazai kormányunktól, hogy a dunafejelelmiségek kormányával e tárgyban folytatandó tárgyalásaiban, ezen csatlakozási ponthoz ragaszkodják. Pest, 1870. ápril hó 27 én. Pap Lajos, K. vásárhely városi országos képviselő. G. Kálnoky Pál, Bereczk város képviselője. Thury Gergely, ns. kézi és orbai székek vál. körül. képr. Berde Móza, Sepsi és Miklósvár székek vál. körül. képr. Antalfi Károly, csikszéki országos képviselő. Benkő József, Illyefalva városi orsz. képviselő. Császár Bálint, S.-Szt.-György orsz. képviselője. Gező János, Csikszereda városi képviselő. Lázár Dénes, csikszéki képviselő. Id. gróf Bethlen János, képviselő. Boér János, képviselő. Id. gróf Teleki Domokos, képviselő. Berenczey László, képviselő. Ugron Lászlár, képviselő.

Törvényjavaslat a köztörvényhatóságok rendezéséről.

III. Fejezet.

A közigazgatásról.

41. §. A közigazgatás elnöke a főispán (főkirálybíró stb.) akadályozása esetében az alispán, illetőleg polgármester.

42. §. Minden tavasszal a múlt évi számadások megvizsgálása, és minden ősszel a jövő évi költségvetés megállapítása végett közgyűlést kell tartani.

Ha a főispán (főkirálybíró stb.) a bizottság, vagy a főispán akadályoztatása esetében az alispán, illetőleg polgármester szükségesnek látja annyiszor tartathatják közgyűlést, a hányszor a körülmények igénylik.

Az alispán, illetőleg polgármester a közigazgatás határpapját, a a főveendő tárgyakat legalább 8 nappal, illetőleg 24 órával a gyűlés előtt szabályszerűleg kihirdetni köteles.

43. §. A közigazgatás hatásköréhez a következő ügyek tartoznak:

- Szabályrendeletek alkotása,
- a közigazgatási és választó-körültek alakítása,
- a megyei közlekedési vonalok, közmlvek, építkezések s közmunka feletti intézkedés,
- kölesznvételek,
- ingatlan vagyoni elidegenítése vagy szerzése,

Még egyszer látni fogtok, im esküszöm arra: Iserjétek jól reám: én vagyok a — varga! — S köd előttem; — köd utánam: forgószélle válik; Hátra se néz, meg sem áll pokol kapujáig. —

— Évek multak. — Az idő, hajh, repül serényen. És Haméla nőttön-nőtt hatalomban, fényben. A mit munka, szorgalom; s a tudás-szomj adnak: Mind részébe jutott e jámbor polgároknak. — Ám Istennek szentelnek egy napot az évből: Emléketül hogy egykor, mikint emelék föl; — Zeng a zsoltár, hogy az ur elvette az örvényt... — A mi itt következik, egy ily napon történt. —

— Mig az éret kornak dicsérték az urat: Künn a város, az uteza vidám képet mutat. — Valamennyi gyermek, mind szalad, ugrál, örül, Dévajkodnak vidámon egy ősz, öreg körül:

„Egyszer volt egy ember;
„Szakállá volt kender;
„Közel volt a tenger;
„Belehalt az ember:
„Te voltál ez ember!”
S az a jámbor, jó öreg tréfál, mosolyg, nevet;
S csalogatja szép szóval e szép gyermekeket. —
„Ártatlan, szép angyalok,
„Mézes hábu: kell? Adok.
„Csiga-biga, pillangók,
„Jertek-jertek, adhatok:
„Ám de, el ne hagyjátok.”

Hát még az a fuvola, mit zsebéből kiránt:
Aranyból van kifurva; billentyűt — gyémánt;
Csillog-villog, tündöklék; — valamennyien kéri,
Hajh, elmenne érte mind a világ égéig. —
— Majd, belefű olvadón, hivatagón, lágyan:
S tánczba kezd a kis tábor — pille a virágon.
Többet nem is hívja már; mennek egyre-másra,
Mint a gyöngye angyalok az elkarhozásra. —
Pedig, olyan szomorú az elkezdett nóa,
Mintha anyád halálán gyászinduló volna!
...Oh, meg is halt sok anya; megrepedt a szíve:

f) a megyei költségvetési előirányzat megállapítása, s a zárszámadások megvizsgálása,

g) a tisztviselők az állandó választmány s egyes küldöttségek választása, s a főispán (főkirálybíró stb.) által felfüggesztett első alispán, illetőleg polgármester helyettesítése (53. §. g pont)

h) tisztviselők fölmentése,

i) a tisztviselők, a segéd- és kezelő személyzet s a szolgák fizetésének szabályozása, fölemelése vagy leszállítása,

k) új hivatalok és állomások fölállítása, vagy a régiek megszüntetése,

l) a megyei pénztárak megvizsgálására vonatkozó jelentések,

m) a községektől a községi törvény értelmében fölterjesztett vagy fölbbeztett ügyek másodfoku elaltása,

n) kérelmezési és levelezési jog gyakorlása,

o) indítványok tárgyalása,

p) a föllirati jog gyakorlása azon kormányrendeletekre nézve, melyeket az alispán, illetőleg a polgármester a közgyűlés elé terjeszt (58. 63. §.)

q) mindazon ügyek, melyeket ezen vagy más törvény kizárólag a közgyűléshez utasít.

44. §. Vármegyékben: székekben, kerületekben és vidékekben a 43. §. a, b, c, d, e, f, i, k, m pontjai alatt elősorolt ügyeknek, s általában az önkormányzat fontosabb ügyeinek közgyűlési tárgyalását a törvényhatóság állandó választmányja készíti elő.

Az állandó választmányt a bizottság választja 3 évi időtartamra, elnöke az alispán.

Alelnökeit a választmány maga választja, s együtt vagy szakosztályokra oszolva tanácskoznak, a hozzá utasított tárgyakra nézve indítványoz és javaslatot tesz.

A tagok számát, s a választmány szervezetét a törvényhatóság szabályrendelettel állapítja meg.

45. §. A gyűlést az elnök nyitja meg és zárja be. A tanácskozást az elnök vezeti, a rendfőntartása fölött az elnök őrködik, s a kérdést a szavazásra az elnök tűzi ki.

A szavazatok a szók szerint vétetnek számba, de tíz tag kívánatára az elnök a névszerinti szavazást elrendelni mindig köteles.

46. §. A közgyűlésen a jelenlevők határoznak.

A hallgatóság számára elkülönített hely jelölendő ki.

Olyan indítványt, mely 24 órával előbb a közgyűlésen, vagy pedig ez elnökségnél be nem jelentetett, s egyszersmind a jegyzői hivatalnál vagy más alkalmas helyen közszemlére le nem tettett, a közgyűlésen tárgyalni nem szabad.

Máskülönben az ügyrendet, jelen törvény korláta között, maga a törvényhatóság szabályrendelettel állapítja meg.

47. §. Az alispán, jegyző, tiszti ügyész, árvaszéki ülnök, szolgabíró, főpénztárnok, főorvos, főmérnök, levéltárnok, közgyám, számvérvő s a rendezett tanácsú városok polgármesterei, sz. kir. városokban pedig a polgármester, jegyző, rendőr kapitány, tanácsnokok, tiszti ügyész, árvaszéki ülnök, pénztárnok, főorvos, főmérnök, közgyám, számvérvő és levéltárnok a közgyűlésen ülésel és szavazattal bírnak, habár nem volnának is tagjai a bizottságnak.

Hogy megtudták gyermekük hogy mind el van vive. A városnak jelvénye, gyászvirág azolta; S nem halnak egyébbe, mint — örökfájdalomba!

Legyen áldott a kéz, mely először dalt irt meg,
Gyönyörűl adta az ég az emberi szívnek!
— És a dal zendült tovább; ábrándosan hívón.
Azt gondoldád, ez a hang: megnyert paradisosom.
— Elült a szél és figyelt; néma lett a madár:
Azt gondolva, e tájon angyalok serge jár. —
— Bizony, tiszta angyalok, kik a földre léptek,
Vasárnapi ruhában... oh, be szépek, szépek!
Mosolyogva követik a vén ember nyomát...
Oh, sugjátok meg nekik: maradj, ne menj tovább!
— Mind hiában, hasztalan: elértek a lejtőt; —
Ki nem zárható az éjt, ha a csillag feljött!
Oh, nem ragyog ott csillag, a hol ők most járnak:
Egy barlangba tűnnek el, mint valami árnyak.
S mennek, mennek boldogan: arcuk, szemük ragyog.
Védellemezték őket, jöltév angyalok!

— Hosszu utazás után, megáll a karaván...
A vén ember kopogtat a pokol ablakán:
„Ne tartsatok engemet többé lánczaimban;
„Boesásatok szabadon: válság-díjam itt van!”
— Ránczba szedi homlokát a legnagyobb ördög:
„Nem tudod, hogy hatalmunk nincs a gyermek fölött;
„A vétket nem ismeri; ártatlan és tiszta...
...Égő gyehennára menj!... Ti, gyermekek, vissza!”

— Mennének is azonnal; oh, de merre — merre?
Mind egyforma itt az út, szép, simára verve.
Sokan járnak — úgy látszik — ezen a jó úton:
Ámde, kifelé nincsen egy parányi kis nyom.
Sirva-riva keserűn, megindulnak végre:
Bárany-felhő húzódás a rengeteg-éjbe:
— Sokat türetek, szenvedtek, eléhezve — fázva...
Oh, ezerszer jaj annak, a ki árva, árva!
— Úttalanul bolyongtak... S évek után, végre:
Az almási barlangon kijöttek — Erdélybe.
...S itt vége van dalomnak; a többit tudjátok...
E vándorló gyermekek — az erdélyi szászok!
Szász G. Ö.

48. §. A többi tisztviselő, a segéd személyzet s általában a tisztviselői tisztviselői a közgyűlések feloszlatásának, s ha felhívtnak felszólalói, kötelesek is: de szavazattal csak azon esetben bírnak, ha bizottsági tagoknak megválasztottak, vagy a legtöbb adót fizetők sorába esnek.

49. §. Ha a tisztviselő hivatalvesztése forgó szóban, a szavazás titkos, melynek módját a törvényhatóság szabályrendelettel állapítja meg.

50. §. A ki a tanácskozás méltóságát, vagy a gyűlés egyes tagjait sértő kifejezéssel él, s azt rögtön vissza nem vonja, széksértési kereset alá vonható, s a gyűlés által, a felebbezés kizárásával, 25 frttól 100 frtig terjedhető s közigazgatási uton behajtható bírságra büntethető, főmáradván a büntető törvényekre nézve a későbbi megtorlás joga.

51. §. A közgyűlési jegyzőkönyvek hiteles másolatai a belügyminiszterhez a hitelesítéstől 30 nap alatt, egyes jegyzőkönyvek pedig egyik vagy másik miniszter kívánságára rögtön fölterjesztendők. (Folytatása következik.)

UJDONSÁGOK.

(—) Dr. Eckardt Lajos tegnap tartá meg utolsó felolvasását a helybeli vígadót-teremben. Ez, valamint a többi, fényesen sikerült s a hírneves tudós rendkívül nagy szellemi tehetségeről tett tanúságot. A terem ez alkalommal is majdnem zsúfolásig megtelt.

(—) A „M. Polgár“ mult száma nyitlterében valaki interpellálja a Kolozsvár városi törvényszéket, hogy miért nem zárja el ifjabb gróf Haller Ferencet? Félreértések kikerülése végett, biztos forrásból közölhetjük, hogy a fennforgó bűntény nem a kolozsvári törvényszéknél foly, hanem a külföldi ügyeinek, hova illetékesség szempontjából több hónappal ezelőtt tetetett át.

(—) Dr. Pataki Dániel erdélyrezi országos főorvos közlebről újlag Pestre fog utazni, hogy a megkezdett orvosi műtétet, mely által a mult alkalommal csak félig nyerte vissza egészséget — bevégezzék. Ohajtjuk, hogy teljes egészséghen térjen újlag közinkbe vissza.

(—) A két Csik-Gyergő és Kászón, egyesült székselysek képviselő bizottmánya a csikszéki ugynevezett revindikált havasoknak járulékaikkal együtt a közönség hasznélvezete és tulajdonába újból történt visszabocsátása folytán hódoló feliratot intézett ö Felségekhez.

(—) Dr. Eckardt Lajost közlebről éjzenével lepték meg, a mult szombaton pedig tisztelőre díszes banquette-et rendeztek, melyet sok szelleműs felkőszöntés fűszerezett.

(—) A kolozsvár-nagyvárad vasútvonalon a távirtda felállítását végett reg megkezdették a munkálatokat, s már egész Egeresig haladtak, azonban a vállalkozó hirtelen közbejött betegsége darab időre hátravetette annak teljes bevégezését.

(—) Kemény Zsigmond h. „politikai és irodalmi tanulmányai“ t adja ki Ráth Mór két kötetben a szerző arcképpel. Az I. kötet tartalma: Gróf Széchenyi István. A két Wesselényi. Vörösmarty. Idősb Szász Károly. A II. kötet tartalma: Tanulmány Erdély történetéből a XVIII. század elejétől kezdve 1848-ig. A regény és dráma. Élet és irodalom. Arany Toldiáról. Irodalmunk jehát ismét nyer egy becses művet.

(—) Közlebről egy pesti munkás derült jó kedvvel ment baba munkájából egyik jó barátjával. A lánchídon kéri barátját, várjon reá pár percig. Alig hangzottak el a szavak s a várakozó nagy zuhanást hall; hátra pillant barátjának hült helyét látja. A csak imént vidor munkás a Dunába ugrott s örökre oda veszett.

(—) Különös halál ok. Egy pestvárosi postamester 12 éves fia közlebről oly betegségben halt meg, melyről a pesti orvosok sem tudnak teljes felvilágosítást adni. A 12 éves gyermek közlebről rajzolás közben leejtő körzőjét, mely lábára esett s azon kis sebet ejtett. A seb, a rögtön igénybe vett orvosi segély daczára nagybodított, a láb idomtalannul megdagadt s a fiatal növendék harmadnap reggel halott volt.

— Nem mindennapi eset, s illetőleg végtárgyalás fordult elő mult pénteken a kolozsmezei törvényszéknél. A káros angol volt, ki csak angolul, a vádlott pedig olasz, ki csak olaszul tudott. Az ekként érdekessé vált tárgyalást a bíróságot az ügyvédséggel épen most fölcsérélni készülő Bokros Elek vezette, ki mind a két nyelvel rendelkezvén, tolmácsra nem volt szüksége. Az ítélet mindkét fél megnyugvásával találkozott.

— A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara f. hó 2. n. rendes közgyűlést tartott. Tárgyalásai-ból kiemeljük a következőket: A marhavész behozatalának megakadályozása végett helyesli a miniszterium azon intézkedését, hogy a Dunaféjedelemegekből a szarvasmarhák behozatala tiltásuk el, azonban, hogy a revindikált havasok mértföldekre terjedő legelőik használatától a hazai marhatenyésztők el ne zárassanak, szükséges, hogy a vesztelő intézetek chez képest az ország valódi határára téteessenek ki, és szükséges, hogy a határzárlat általában az eddiginél jobban szerveztessék. A kamara a szervező bizottságba meghívni ajánlja miniszteri fogalmazó dr. Bakonyi József urat, a ki a határzárlati viszonyokban terjedelmes gyakorlati ismeretekkel bír. Az erdélyi telekkönyvezési munkálatokra, az országgyűlés ez évre a költséget megkészeztetvén, a kamara folyamodást határoz a miniszteriumhoz, hogy a munkálatok gyorsítottassanak. A helybeli telekkönyvező bizottmány azon tudósítását, hogy részéről reméli munkálatát octoberig befejezhetni, a kamara örömdetése tudással vette. A házalási törvényjavaslat iránt a miniszteriumtól föltett kérdésekre véleményt adni a kereskedelmi osztályra lőn bízva. A len termelési ügyben kívánt véleményezést iránt a kultagokhoz is felejtőltetés ment, míg a tetőponiban egy bizottmány

fogja kidolgozni a kívánt véleményét. A komlótermelés meghonosítása felől a kamara véleménye abban összpontosul, hogy a szőlőművelésnél és se-lyemtenyészésnél is gondosan művelést kívánó ezen czikk termeléséhez csak akkor lehet remény, ha a népesedés szaporodik. Addig csak a gazdasági iskolák és egyletek tehettek sikeres előkészítő lépéseket. A komlótermelés hasznosságát, valamint azt, hogy Erdély éghajlata erre kitűnőleg kedvező, kétséghen nem vonhatni. Példa erre a Naszódon s pár helyen tett kedvező kísérlet.

— A bukovinai tartomány gazdasági egy-let a f. évi szeptember 18-tól 24-ig Csernovitzban mező és erdőgazdászati gépészeti kiállítását rendezend, a melynek általános határoz-mányai következők: Bejelentések a kiállításra a f. évi július 31-ig megteendő; a kiállítás követ-kező csoportozatoknál foglal magában: őstermekék, mindenféle mezei termékek, mindenféle gyümölcs és zöldség, vetemények, virágok, mezőgazdászati technikai termékek, vegyszeti termékek és mester-séges trágyanemek, lovak, szarvasmarhák, juhak, sertések, majorság, méhek és a méhészet termékei, erdőtermékek, banya- és kobászi termékek, csak bukovinai ipartermekék, mező- és erdőgazdászati gépek és készletek. A kiállítandó marháknak a ki-állítás megnyitása előtti napon kell beérkezniök, egyéb kiállítási tárgyak 8 nappal a megnyitás előtt; a marhák felügyelését és élelmezését a ki-állító saját költségen eszközö; a kiállítandó szarvas-marhák egészségi bizonyítványt látandók el; kiállítók és azok eselődai a kiállítási bizottság ren-deleteinek alávetvük; a kiállítandó gabona, hüve-lyes és gumónövény mennyisége 1/3 ad mérő szal-mában kiállított termékek 6" átmérűt téremmel kell hogy bírjanak; díjak minden csoportozatban osztat-nak, a mire nézve később fognak határozmányok kiadatni; az elfoglalt tért nem fog díj követel-tetni. Alóltit kereskedelmi és iparkamara ezt a nagym. kir. biztosságnak f. é. ápril 27-kén 2,727. szám alatt kelt átirata következtében oly hozzá-adással teszi közhírre, hogy irodájában (főter 2 dik szám) a h. v. hatalos órák alatt ezen kiállítás ille-tő leg minden részletes felvilágosítással szolgálni kész. Kolozsvárt, május 5 kén, 1870. A kereskedelmi és iparkamara.

— Gyorsutazás. Kolozsvárról M. Váshelyre szándékozván utazni, a történet úgy hozta magá-val, hogy Biasini Maros-Váshelyre május 1-sően reggel 6 órakor induló gyorskocsiján indultam utra a kolozsvári Biasini szállodából. A 10 személyből álló uti társasággal zeneszó kíséretében indultunk egy pompás és minden kényelemmel ellátott egé-szen új gyorskocsival. Már 9 órakor Tordán vol-tunk. A nagy szálloda előtt barna zenészek vig-caárdása üdvözlő megeréztintket, s bár erősen esett az eső, nagy tömeg gyűlt kocaink körül, 12 és fél órakor Maros Ludasra érkezünk, a hol a nagy szállodában külön étteremben izetes ebédünket el-kölve, d. u. fél 6 órakor Maros-Váshelyre érke-zünk. Ekkor már az idő derült volt, Klein Sám-mel szállodája előtt egy zenekar vig indulót ját-szott, hova a nagy tömegben keresztül alig tudánk veszély nélkül behajtatni. Gróf Tholdalagi Mihály kedves contessével utitársunk levén, a megnyit-ó első utban, kibédi Biasini Domokos urnak, mint a gyorsutazási intézet tulajdonos igazgatójának, szí-velyes szavakkal köszöntö meg, hogy kényelmese-n és oly sebesen szállították Maros-Váshelyre. Május 2 kán reggel 6 órakor a visszautazásra kocsi-ba ül-tünk, s minthogy kaland- és regényesség nélkül utazás nem is képzelhető, ebben is részünk volt. Csapó és Radnóth között ki volt a Maros áradva. Az egész országútát ellepte s nem levén semmi jel, mely a kocsiat tájékozhatta volna; Biasini úr csolnakot hozott és küldött előre, a vizet mértéven minden lépten nyomon. Gróf Lázár Jenő pompás hatas fogatja, egy vén széksely kocsis kormányoz-ván a lovakat, hajmeresztő veszélyes helyen is a legnagyobb hideg vérről áthajtott; valóban nem tudtuk, hogy a lovak kitartó erejét vagy pedig a komoly ősz kocsis hidegvértességét és ügyességét bámuljuk-e meg inkább. E kíséret veszélyes kaland alkalmából mégis fölkerjűlt Tordamegye tisztisét arra, hogy ha már az említett helyen az út fel-jebb nem emelik vagy emelhetik, legalább az út-szélre lehetne karfákat állítani, melyek az út irá-nyát jelzenék s a veszély kikérülésére iránypon-tul szolgálának. Ugyanaz nap — a jelzett intermezzo daczára — már délután 5 órakor Kolozsvárt a Biasini szállodájában léptünk ki a gyorskocsiból. Megnyitván e szerint a pompás közlekedési esz-közökkel ellátott kolozsvár-maros váshelyi gyors-utazási vonal, ajánljuk azt az utazó közönség me-leg pártolására, mert ezen olcsóbban (6 ft 50 kr), kevesebb költséggel s e felett kényelmesen és so-besen lehet utazni, olyannyira, hogy a Kolozsvár és Maros-Váshely közti tért gyorsabban átfutni, mondhatni — lehetlen; azután az egész úti költe-kezés egy ebéd Maros Ludason, melyet az ottani vendégloka a kenyérral együtt 60 krba számít a gyorskocsin utazóknak. Egy utazó.

(—) Kolozsról írják nekünk, hogy az ottani g. n. e. templomtól ápril utolsó hetében kirabolák s a többek közt sok miséző ruhát orszoltak el.

* Bécsben két orosz doctor azzal mulatta magát a skót kapu előtt, hogy az embereket lök-béztetés s pálcázással porozgatók; közkívánságra el-fogták és bekísérték a vitézeket. (A „N. fr. Lld.“ után.)

* A plebiscitummal furcsán vannak a franciaia földeszek: 1848-ban Lamartin-ról azt hitték, hogy Ledru Rollin neje (La Martin-nek mondák), most azt hiszik, hogy Plebiscitum a császári herceg neve s úgy vélekednek, hogy IV. Napoleon trónra jutása felett kell „igen“ -nel vagy „nem“ -mel sza-vazniok.

* Az „Ellipse“ élelzapot lefoglalták azon képe miatt, melyben III. Napoleont és fiát mint a va-kon, gyermekét hátán hordva kolduló Belizárt tűn-teti fel.

* Egy börszen játszó így jellemző a jelen pá-risi politikai helyzetet: „Az engesztelhetelen nem tudják mit akarnak; a bal nem tudja, mit tehet-ne; a jobb nem tudja mit cselekszik. A császár nem akarja a mit tudnak; nem tudja, a mit tenni lehetné és olyat tesz, mit senki sem tud.“

* A „Journ. de Paris“-ban Hervé így jellemzi a situatit: Franciaország 14 napig Charenton-ban van (a párisi örültek háza); varjuk el, mig onnan kijött.

* A „Times“ egy furcsa önkéntesről emléke-zik. 1864-ben több angol utazott Görögországban katonai fedezet alatt; e görög katonák egyike ugy nyilatkozott, hogy csak azért állott be a hadsereg-be, hogy a fegyver használatát s a csapatokkal való bánásmódot megismerje, s így később mint brigant szerezhesse meg kenyérét.

* A német vámparlamentben mulatságos je-lenet adta elő magát, midőn nagy derűtlenség közt Niendorf képviselő így kezdte szónokolni: „Uram, szamarak (derűtlenség) uraim, öszvé-rek (hangos hahotázás) uraim, ökrök (kitörő vigeág) nem elég nekem, hogy vámmentesek, kér-dem, hol maradtak a disznók?“ Michaelis é-szövetségis biztos egész komolysággal viszonozza, hogy a disznók azért nincsenek (a tariffa 43—47. pontja alatt) felvéve, mert megadóztatásukat kü-löns pénzügyi érdek kívánja.

* Párisban most halt el Roqueplán tárcza-író és szingargató ritka gyűjteményt hagyva hátra. E gyűjtemény áll, többek közt, ágymelegítőkből és pedig megvannak benne azok, melyeket a bretag-nei Anna, a politieri Diana, Stuart Mária, a szép Gabriele, Lafayette kisasszony, De-lorme Mária, Sevigne asszony, Fontange k. a., La Valliere k. a., Montespan, Main-tenon, Tencin, Pompadour és Dubarry asszonyok használtak. A szenvedélyes gyűjtő ezek megvételére roppant összeget fordított.

* Doré Gusztáv párisi hírneves festő egy londoni ház 5 évre szerződött 1,250,000 frankon; e fizetésért minden évben 2—3 hónapot kell Lon-donban dolgoznia s évente 250 rajtot tartozik el-készíteni.

* A schleswig-holsteini bg. indiai utjából ha-zatérve, könyvtára rendezésére segédet keresett; jószággazgatója a társalgónál ajánla. Hozzá is fogtak kettecskén a könyvek rendezéséhez, s e poros munkának az lett a vége, hogy a herceg folyamodott a porosz királyhoz: engedné meg, hogy ezután Roer gróf nevét viselhesse; csak így teheti törvényes nevéjé a ritka niveltésű Eisen-blatt kisasszonyt, ki a könyvek rakosgatása köz-ben a herceg szívét is megnyitotta, hanem vég-tére az ő rendező kezeckéje is oda csukódott.

* Lemberghen sok orosz tiszt fordul meg ez idét. Egyike e kíváncsiaknak bement egyik boltba s a szép szakállú kereskedőnek azt ígérte, hogy egy év múlva az orosz czár borbélyával fogja e szakállat levágtatni; hanem a lengyel sem értette a tréfát, a hercegező orosz kitette az ajtó elébe. Ezeket a „N. fr. Lloyd“ írja—fides penes auctorem.

* A n. Rothschild Salamon bárónak e napok-ban állítottak szobort Bécsben az éjszaki vaspálya indóházánál. A leleplezés ünnepélyénél az osztrák kereskedelmi miniszterium vezetője Depr et is báró képviselte a kormányt, ki szerenését kívánt azon férfin fiának, kinek atyja segített az éjszaki vas-utat létrehozni; az éjszakai vasút igazgatóságának elnöke Stummer lovag, alkalmi beszédében olybá tűntette fel az elhunyt Rotschildot, mint a ki nagy áldozatokkal létesíté az első ausztriai vaspályát. Az elhunyt jelen levő fia, Rothschild Anselm báró köszönetet mondván, ígértet tőn, hogy az éjszaki vaspályáról, ez „apja által szívére kötött neveltje-ről“ soha sem feledkezik meg. Az emlékszóbar a legfinomabb márványból készült; homlokzatára e sorok vannak véve: „A Ferdinand császár éjszaki vaspálya társulata alapítójának, Rothschild Salamon bárónak“; a talapzaton jobbra: „Ö alapítá Ausztria gőzmozdonyra való első vaspályáját“; balra: „A szabadsalom kelt 1836. márczius 4-én“ — szavak olvashatók.

* Demidoff Anatol hg. mult hó 16-kán halt el Párisban. Már rég óta külön élt nejétől Mathild hercegnétől, I. Napoleon unokájától. Az utóbbi időben a párisi és bécsi demi domo körben játszta a milliós szerepét, sőt egy párisi színésznővel szoros viszonyt is kötött, a kit nem művészetéről, de gyönyörű gyémántjairól ismertek Párisban. A herceg meghülés következtében halt el. Vagyona, mintán végrendeletet nem hagyott hátra, a jelen-legi családfele, Demidoff Pál grófra marad, ki eddig az egység szerint évenként 1,400,000 fran-kot fizetett az elhunytak az Uralban levő család-i vas- és rézbányák jövedelméből.

* Az angol-magyar bank „zárszámadása“, 1869-re. Összes forgalom: állam- és ipar-pirokra adott előlegekben: 2,763,357 ft 44 kr. Bu-da Pestre, Bécsre, és vidékre szóló váltókban: 54,531,336 ft 80 kr; külföldre szóló váltókban és fémpénzben: 18,575,391 ft 71 kr; a kibocsátott 3377 db. pénztárjegyek összege, 10,031,400 ft — kr; összes forgalom a folyó számla üz-leltben: 144,156,261, 26 kr; a bankra kibocsa-tott intézvények és utalványok összege: 6,728,352 ft 69 kr; Pénztárforgalom: 137,378,807 ft 82 kr. o. é. Mérleg-számla. Vagyon: Tárca: 2 mil-lió 23,307 ft 82 kr; pénzkészletek: 156,266, ft 87 kr; előlegek értékekre: 733,299 ft 21 kr; ér-tekek a tárczában: 1,087,373 ft 97 kr; értékek syndicatusokban: 850,480 ft 76 kr; leltár: 12,127 ft 90 kr; adóok: 4,522,768. frt 96 kr, összeg 9,385,625, ft 49 kr. Teher: Részvénytőke: 40% befizetés tíz millió ft után 4,000,000 ft, ehaz az elült árkelet 830,000: tartaléktőke: 33,985 ft 26 kr; forgalomban levő elfogadványok és utalványok: 1,143,727 ft 6 kr; forgalomban levő pénztár-je-gyek: 1,289,800 ft — kr; fel nem vett osztalé-kok: 6,338 ft 41 kr; hitelezők: 1,580,032 ft 49 kr; nyereségi egyenleg: 501,742 ft 27 kr, összeg: 9,385,625 ft 49 kr. o. é. A bank bevett kamatok-ban értékek, váltók, előlegek után, levonva a pénz-tárjegyek kamatait: 339,074 ft 53 kr; nyereség értékpapírok után: 167,933 ft 58 kr; kibocsá-tások után: 222,357 ft 21 kr; külföldi váltók és fémpénzek után 4,496 ft 79 kr; díjak a folyó-üz-letről: 55,625 ft 71 kr; az áruosztály nyeresége: 19,587 ft 38 kr — összesen 859,075, ft 20 kr. o. é. Fizetett a bank-társulat az igazgatók, ügy-vezetők, hivatalnokok és szolgálkák: 70,947 ft 13 kr; folyó költségekre: 24,339 ft 57 kr o. é. Zálogra kikölcsönözött és pedig állam- és ipar-papírokra: 4,006,980 ft 23 kr; visszafizetett: 3,273,681 ft 2 kr, maradt tehát kinn: 733,299

ft 21 kr; — egy-egy nap átlag kiadatott elő-legül (300 üzlet-napot számítva): 9,211 ft 19 kr, visszafizetett: 10,912 ft 27 kr. o. é. Váltókban bejött naponként átlag: 91,275 ft 44 kr, kiment 90,528 ft 99 kr. 1869. január 1-én a tárczában volt s az év folytán leszámítás és behajtás vé-get átvétetett: 29,045,646 ft 69 kr, ebből vissz-le számított és behajtatott: 27,158,702 ft 80 kr, o. é. Átlag nyert kamatal mutatók: 5^{23/100} %. Pénztárjegyek voltak 1869. jan. 1-én forgalomban és kiadtattak az év folytán: 4004 darab — 12,388,900 ft — kr, beváltatott: 3572 darab — 11,099,100 ft — kr, forgalomban maradt: 432 darab — 1,289,800 ft o. é. Volt forgalomban máj. 30-án leg több: 3,415,000, legkevesebb szeptember 30-án: 950,500. Az évi kibocsátás napi átlaga: 33,438 ft, — a beváltásé: 36,997 ft o. é. Elfogadvány és utalvány volt 1869. jan. 1-én forgalomban s az év folytán a bank hitelre kiadatott: 6,810,021 ft 31 kr, ebből beváltatott: 5,666,294 ft 25 kr; forgalomban maradt 1869. dec. 31-én: 1,143,727 ft 6 kr, o. é. Pénztár. Pénz-készlet 1869. jan. 1-én: 219,346 ft 51 kr; az év folytán befolyt: 68,623,429 ft 50 kr; összesen: 68,842,776 ft 1 kr; kiadatott: 68,755,378 ft 32 kr; maradt tehát 1869. dec. 31-én pénz-készletül: 87,397 ft 69 kr. o. é. A pénzkész-let october 8-án 793,191 ft 2 krral volt a leg-nagyobb, augusztus 18-án pedig a legkiseb: 6,080 ft 68 kr. A napi pénztárforgalom átlaga: 457,929 ft 36 kr. A napi pénzkészlet átlaga: 189,969 ft 89 kr. o. é.

— A t. kolozsvári közönséghez. A midőn több tévni út mulatásom után néhány nap múlva Pestre távozték, Kolozsár művelt közönségétől e sorokban tisztellettelen bűcsut veszek s irányom-ban tanosított nagybecsű bizalmaért legszívesb kö-szönetem kifejezem, egyszersmind magamat további jó indulatába azon kötelességszerű nyilatkozattal vagyok bátor ajánlani, hogy ha Isten életmet meg-tartja, e kedves város vendégzserebét lelkes közö-n-ségét évről évre felkeresni s a hozzám bizalommal levőknek legjobb tehetségem szerint segélyre és szolgálatára lenni örömemnek és szerencsémnek tartandom. Kolozsvárt, május 9-kén, 1870. Dr. Máthé Domokos, fogorvos.

* A „Haza“ magyar életbiztosító bank 1870. ápril havi működésének eredménye: Benyújtott 528 darab bevallás 610,715 frt tőkére, függőben maradt a mult hónapról 802,263 frt tőkére, ösze-sen 1,412,978 frt. Ebből kiállítatott 504 darab 490,913 frt tőke, függőben maradt 858,445 frt, el-utasított 63,620 frt. A bank működésének kez-dete óta, t. i. 1867 szeptember 1., 1,412,978 frt, 1870. ápril hó végeig az összes benyújtott beval-lások összege 28,941,287 frt.

— Nyilvános köszönet. A k. monostori taníté-zet részére: az erdélyi orsz. gazd. egyesület 120 darab 3 éves nemes gyümölcsfacemetét, 200 db. 3 éves cserfa csemétét, 2,000 db. risling sima vesz-szőt, 2,000 db. traminai; Gubitz Andor gégyára két ekét és két taligát; Nyáry Ferenc selmeczi bányász akadémiai s. tanár 144 darabot tartalmazó ásvány- és kőzet gyűjteményt; Hermann Ottó egy állat csontvázát ajándékozván, ez ajándékokért az intézet nevében köszönetet mond Kolozsvárt, 1870 május 8 kán Kodolányi Antal, igazgató.

Színház, művészet. (—) A „Hazánk“ czimű új dráma előadása, bárha egyes jelenetei önként és eléggé csattanósak, másodszor csaknem üres ház előtt folyt le. Blaháné másodszor a „Szép Galathea“-ban lépett föl a czimszerep-ben. Nemcsak szép, hanem jó és minden tekintet-ben igen kedves Galathea volt, a tele ház általá-nos tetszésére. Darai Karolina Ganymed szerepé-ben tűnt ki, valamint Kassai is jól tőlté be he-lyét mint Mydas. „Csokonai első szerelmében“ egész hévvel, lelkesedéssel személyesíté Kovács Gyula Csokonait, mintegy tanúságul annak, hogy ő is foglalkozik költészettel. Az ily szerepek neki különben is igen jól állanak.

(—) Blaháné asszony holnap a „Boisi bo-szorkány“, estűrtőtkén pedig a „Matrózok a fő-délzetre“ és „Mekkai basa“ czimű operettekben lépd föl.

(—) Szintársulatunk e hó végén itteni műkö-dését bevégezvén, nyárára Maros Váshelyre megy át.

(—) Gegenbauer Antal, városunk egyik ki-tűnő zongoramestere, közlebről rendezte saját alá egyik legújabban írt keringőjét.

Szerkesztői nyilt posta.
M. Gy. urnak M. Váshelyt: Köszönettel vettük, a lap iránt intézkedtünk.

KÜLFÖLD.

Páris, máj. 5. A mai hivatalos lap közlé-szei Ollivier jelentését, mely szerint a kormány a februáriusi összekülvés feletti határozatot elha-lasztotta, nehogy a plebiscitummal választási manővernek látszassék. A forradalmiaknak szá-n-doka: az uralkodót május 8 ka előtt láb alól elte-ni, a kormányt kötelességévé teszi, hogy az igaz-ságszolgáltatást igénybe vegye. A hivatalos lap egyttal egy decretumot hoz, mely a complete fe-lletti ítélethozatalra a legfelsőbb törvényszéket ha-talmazza meg.

Páris, május 6. Egy magán-gyűlékezet-ben Thiersnek egyhangulag bizalmatlanságot sza-vaztak azon okból, mivel oda nyilatkozott, hogy a plebiscitummal szemben tartózkodó magatartást fog követni. A „Figaro“ szerint Flourens elhagyta An-golországot.

A „Moniteur“ Olliviernek egy iratát közli, melyben ez megezőlja a közlegő reactio iránti bireket, s ezt mondja: „A kormány kijelenté a népnek: mi se reactiót, se forradalmat nem aka-runk, mi a szabadságot akarjuk. Van e valaki, ki erre reactio iránti ohajással felelt? Nincs. De vannak olyanok, kik e szóval „forradalom“ felel-tek. Ne nyugtalankodjatok tehát a reactio miatt, melyet senki sem tanácsol; foglalkodjatok inkább egy oly forradalommal, mely el van tőlkéve dia-dalmaskodni, és semmiféle eszköztől sem ijedni

